

KIRJEITÄ TOIMITUKSELLE.

»Tietäjä» poliittisena lehtenä. Teosofista maailmankatsomusta olen tottunut pitämään avarapiirteisenä, jonka sisällä eri ajatuskantoja omaavat ihmiset voivat verrattain hyvin toimia ja kokea elämässä totuutta, sekä olla vuorovaikutuksessa toistensa kanssa huolimatta siitä, mitä he pitävät politiikassa Suomen onnena tai onnettomuutena. Tämän edellytyksenä kuitenkin on, että „Tietäjä“ olisi poliittisesti puolueeton ja esittäisi mahdollisimman varovasti ajatuksia ja ennustuksia tältä alalta. Näin olisin suonut olevan, vaan mitä näenkään parista viime „Tietäjän“ numerosta, tuosta Suomen totuuden etsijäin sanantuojusta? Se onkin ruvennut poliittiseksi tuuliviiriksi, joka pyörähtelee tuulten suuntien mukaan.

Tätä en pitäisi minään, jos Tietäjässä olevat poliittiset kirjoitukset olisivat jonkun vähemmän huomattavan sivullisen henkilön kirjottamia, vaan kun ne on „Toimittajan“ kynästä lähteneet, „Toimittajan“, jota olen tottunut pitämään kauvemmas näkevänä kuin useaa meidän poliitikkoamme. Ei tarvitse olla kovin paljon yleisiä asioita seurannut, kun tämän kaiken tajuaa ja samalla myös huomaa, että edellä viitattu suunta „Tietäjän“ palstoilla esitettynä ei ole eduksi totuuden etsinnälle enempi kuin teosofiselle ajatussuunnalle. Sillä täytyneehän nyt toki meidän olettaa, että ihmisillä on jonkun verran itsetietoisuutta ja omintakeista harkintakykyä, joten ne eivät voi aina hyväksyä – vaikkapa Tietäjässä esitettynä – mitä hyvänsä.

Toimittaja uskottelee näkevänsä tulevien asioiden kangastuksia ja kuitenkin tänään ylistää tätä ja huomenna toista. En ole mikään selvänäkijä enkä niihin ehdottomasti uskokaan, vaan sen uskon ja olen aina uskonut, että ylistykset Suomen kuninkaan kunniaksi ovat ennenäikaisia ja että vaikka tänne kuningas tulisikin, niin ei se olisi pitkäaikainen. En sitäkään usko, että kuningas voisi onnellistuttaa Suomen kansaa, kuningas, joka on lähtenyt vieraista oloista ja nojaa valtansa vieraisiin voimiin – (siihenhän täällä kaikkien kuningasmielisten usko perustuu), – vaan minä uskon siihen voimaan ja siihen mahtiin, joka lähtee suorastaan Suomen kansasta ja joka on vieras kaikille vieraan vallan viekotuksille, sillä sehän on näyttänyt monissa koettelemuksissa kestävä ja lopulta kuitenkin voittavan. Tähän voitane väittää, että nousihan punainenkin voima kansasta ja myös kansaan nojasi – vaan tämä väitehän ei ole totta, jos sitä tarkemmin tutkitaan. Punainen voima oli vierasta Suomen kalevalaiselle kansalle, samoin kuin se oppi, johon se perustui, siksi sen täytyi sortua. Jokainen ken näki viime talvena Suomen kansasta nousseen voiman ja sen suuren uhrautuvaisuuden, mikä oli sen voiman takana, hän ei edelleenkään voine olla luottamatta tähän kansaan. Hän uskoo, että tämä kansa kykenee omat asiansa hoitamaan; ei hän voi kauvan luottaa jo kyllin monasti pettäneeseen vieraaseen tukeen, tulkoon se oikealta tai vasemmalta, vaan uskoo, että tällainen vieraan vallan tuki tulee lopulta tuhoamaan kannattajansa. Jos meille tänne tuodaan kuningas, joka nojaa keskusvaltojen monarkiaan, niin pyydän kysyä, mihinkä hän sitte nojaa (enempi

kuin kuninkaan tuojatkaan) jos tämä tuki sortuu? (Tämän väitteen olen ollut jo kesäkuussa tilaisuudessa tekemään julkisessa väittelykokouksessa.) Saako hän sellaisen tuen Suomen kansan suuresta vähemmistöstä, joka voisi Suomelle onnea luoda? Tämä pitäisi jo olla jokaiselle päivän selvänä ja pitäisi jokaisen vihdoinkin nähdä, rakennetaanko täällä edellä viitatulla suunnalla Suomelle onnea vaiko onnettomuutta.¹

En luota minkään maan monarkiaan enempi kuin lopullisesti militarismiinkaan, ne ovat molemmat aikansa olleet ja elämänkin pakosta ne tulevat tuhoamaan itse itsensä. Niinkuin jo edellä olen esittänyt, luotan Suomen kansaan ja siihen voimaan, joka nousee kansasta, ja toivoisin, että tämä luottamus palaisi jälleen kaikkiin niihin, jotka Suomen kansan henkeä tulkitsevat. Jollei niin ole, niin he tekevät huonon palveluksen tälle kansalle, jota kuitenkin sanovat rakastavansa.

Helsingissä lokak. 21 p:nä 1918.

Isak Räsänen.

Ylläolevan johdosta. Olen pahoillani, että niin huonosti olen osannut esittää ajatuksiani Tietäjässä (ja muualla), ettei edes vielä „poliittinen“ kantani ole selvä ja luotettava, vaan tuntuu horjuvalta ja hapuilevalta. Tarkemmin katsoen tosin myönnän, että se, joka vain seuraa niitä monenkirjavia tunnelmapätkiä, joita „Toimittajalta“ otsikon alla julkaisen, hän helposti johtuu semmoiseen johtopäätökseen, johon ikävä kyllä herra Räsänen on saanut aihetta. Sillä olkoon kerta kaikkiaan sanottu: „Toimittajalta“ otsikon alla olen kirjottanut kaikenlaisia pähänpistojani ja mietelmiäni, mutten suinkaan aina „profetallisia“ lausuntoja. Olen elänyt siinä naaiivissa uskossa, että noilla pätkilläni olen Tietäjän lukijoiden jotakin tarvetta tyydyttänyt. Tietysti lakkaisin heti niitä kirjottamasta, jos epäilisin, ettei niistä ole mielen virkistystä kellekään. Olisin sentähden kiitollinen, jos Tietäjän lukijoista jotkut kirjottaisivat minulle ja sanoisivat suoraan, onko tarpeellista jatkaa „Toimittajan“ pätkiä ollenkaan.

Mitä nyt poliittiseen kantaani tulee, niin – vaikka edellytänkin, että useat lukijat sen tuntevat – tahdon lyhyesti sanoa seuraavaa.

Vain yksi lausuntoni on ollut profetallista laatua, se, että *Suomen kansa oli kutsuttu vaikuttamaan maailman historian kulkuun aseettomuudellaan*. Siihen Suomen kansa ei kyennyt, se tarttui miekkaan, ja nyt se ei enää ole henkisesti johtavassa asemassa, vaan kulkee toisten kansojen rinnalla, yhtä neuvottomana, yhtä hapuilevana kuin nekin. Kaikki nyt lasten lailla hapuilevat sitä ihannetta, sitä päämäärää kohti, joka on aseettomuus.

Tämä on minun poliittinen kantani. Maailmaan ei tule onnea, ei rauhaa, ei veljeyttä, ei yleistä hyvinvointia, ennenkuin kansat lakkaavat käyttämästä murha-aseita toisiaan vastaan. Jos kutsumme aseiden käyttöä militarismiksi, olen siis antimilitaristi.

---

¹ Edellä olevaa ei pidä käsittää, että en olisi saksalaisystävällinen. Sitä kylläkin olen ja toivottavasti pysyn.

Luulin ennen, että aseettomuuden nimenä oli sosialismi – siinä petyin. Luulin myös ennen, että aseettomuuden nimenä oli Teosofinen Seura siinäkin petyin.

Katselen maailman politiikkaa henkimaailman, s. o. aseettomuuden aatteen kannalta. Jos taivasten valtakunnan aseettomuus toteutettaisiin fyysisessä maailmassa, olisi ihmisten yhteiselämän luonnollinen muoto niin sanottu tasavalta. Jos taas aseettomuutta ei toteuteta, on yhdentekevä, minkälainen muoto on ihmisten valtiollisella elämällä. Tässä suhteessa olen siis todella puolueeton. Kuten kesällä kirjoitin „Työn valtaan“, olen yhtä lojaalinen kansalainen tasavallassa kuin kuningaskunnassa. Nuo ovat minulle toisarvoisia asioita, *kunnes* toden teolla ryhdymme toteuttamaan veljeyden, s. o. aseettomuuden ihannetta maan päällä.

Kirjottaessani lokakuun Tietäjässä pari sanaa kuningaskunnan puolesta tahdoin sillä ikäänkuin vaikuttaa rauhottavasti: „ottakaamme nyt ilolla kuningaskunta vastaan, jos se kerran on tuleva. Miksi emme kerrankin voisi olla yksimielisiä? Pitääkö meidän aina riidellä?“ Sillä kuten äsken Tietäjässä kirjoitin: pääasia Kansallishaltian kannalta on nyt, että saavutamme yksimielisyyden.

Jos taas maailman tapahtumat vaativat, että muodostamme tasavallan, miksi emme sitä muodostaisi? En suinkaan minä aio asettua sitä vastaan. Kuningashommassamme onkin ollut heikko kohta, josta jo kesällä mainitsin: emme antaneet kansan äänestää.

Politiikassa esiintyy mielestäni liian usein intoilua ja kiihkoilua. Päätetään intohimot valloille alalla, jossa ei saisi käyttää muuta kuin puolueettominta älyä ja ihmisystävällisintä viisautta. Kaikki muodot ovat kuitenkin hetkellisiä ja ohimeneviä. Ihanne yksin pysyy – kunnes se saavutetaan.

Mutta saavutetaanko se koskaan?

P. E.